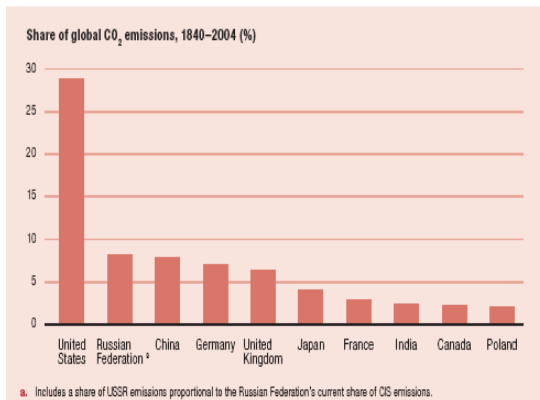

เรื่องเด่นประจำฉบับ

ภาวะโลกร้อนกับสังคมไทย

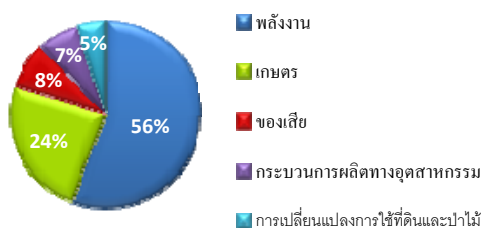
ปัจจุบันภาวะโลกร้อนหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมิได้เป็นเรื่องไกลตัวและส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมเท่านั้น แต่กลับส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของคน และกำลังกลายเป็นมหันตภัยในอนาคตอันใกล้ หากประชากรโลกไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อชะลอการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุของอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น สำหรับประเทศไทย สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยล้วนได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนในรูปแบบต่าง ๆ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนอย่างกว้างขวาง หลายภาคส่วนมีการรณรงค์เพื่อลดโลกร้อนโดยจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เกิดเป็นกระแสนิยมที่พบเห็นได้เป็นประจำ แต่ยังไม่ครอบคลุมและมีการตื่นตัวนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังของสังคมไทย วัตถุประสงค์ของรายงานนี้จึงต้องการศึกษาในประเด็นเรื่องความเข้าใจและความตระหนักในปัญหาของคนไทย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการลดภาวะโลกร้อนของภาคส่วนต่าง ๆ

แผนภูมิที่ 11 สัดส่วนการก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกสะสมในชั้นบรรยากาศของประเทศต่าง ๆ

ที่มา : CDIAC 2007

แผนภูมิที่ 12 สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศไทย ปี 2547

มา : IPCC Second Assessment Report, 2004

มนุษย์เป็นสาเหตุหลักของภาวะโลกร้อน

ภาวะโลกร้อนเกิดจากการสะสมตัวของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศที่เข้มข้นมากขึ้นโดยเฉพาะหลังยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม เนื่องจากการใช้พลังงานฟอสซิลเพิ่มขึ้นมาก มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ทำให้แหล่งดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดลง ประเทศรายที่มีการผลิตและการบริโภคสูงมีส่วนของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูง ขณะที่ประเทศยากจนมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตที่มีส่วนทำให้เกิดภาวะโลกร้อนน้อยกลับต้องเผชิญความเสี่ยงจากภาวะโลกร้อนในระดับที่มากกว่า เนื่องจากต้องพึ่งพิงธรรมชาติเพื่อความอยู่รอด ขาดเงินทุนและเทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาผลกระทบ

ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณ 273 ล้านตันในปี 2547 คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 0.9 ของปริมาณรวมของโลก และเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าจากปี 2533 โดยภาคพลังงานซึ่งได้แก่ การใช้เชื้อเพลิงในการเดินทางขนส่ง และการผลิตใช้ไฟฟ้า มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56 ของปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ จากข้อมูลล่าสุด ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2552 คนไทยมีรถทุกชนิดรวมกัน 26.7 ล้านคัน มีการใช้น้ำมันในปี 2551 รวม 24,731 ล้านลิตร ใช้ก๊าซ LPG มากกว่า 5 พันล้านลิตร และ NGV อีก 28,168 ล้านลูกบาศก์ฟุต และมีปริมาณการใช้ไฟฟ้ารวมในปี 2551 สูงถึง 140,740 ล้านหน่วย ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกร้อยละ 24 จากการใช้เครื่องมือ/เครื่องจักร และกระบวนการย่อยสลายของสารอินทรีย์ในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ทำให้เกิดก๊าซมีเทน รวมทั้งเกิดจากการเผาวัชพืชเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก และอีกร้อยละ 8 มาจากของเสียที่จัดการไม่ถูก

¹ ก๊าซเรือนกระจกที่ครอบคลุมในพิธีสารเกียวโต ประกอบด้วย คาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน ไนตรัสออกไซด์ ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน เปอร์ฟลูออโรคาร์บอน และซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ คำนวณเป็นปริมาณเทียบเท่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

วิธี ทำให้เกิดก๊าซจากการหมักทับถม

ผลกระทบของภาวะโลกร้อนต่อชีวิตคนไทย

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดผลกระทบและความเสี่ยงต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยในมิติต่าง ๆ ดังนี้

- **ด้านการประกอบอาชีพ** แรงงานของไทยประมาณร้อยละ 40 อยู่ในภาคเกษตรกรรมและการผลิตต้องพึ่งพาภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ความแปรปรวนของภูมิอากาศที่มีทั้งภัยแล้ง ฝนตกหนักในช่วงสั้นและมิดฤดูกาล และเกิดอุทกภัยบ่อยครั้ง สร้างความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ตัวอย่างเช่น ภัยแล้งทั่วประเทศในปี 2548 ทำให้พื้นที่เกษตรเสียหายมากกว่า 13 ล้านไร่ มูลค่าเสียหายรวม 7.6 พันล้านบาท รวมทั้งอุทกภัยที่สร้างความเสียหายต่อการเกษตร 6 พันล้านบาทในปี 2548 และ 9.6 พันล้านบาทในปี 2549 นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมยังเอื้อต่อการแพร่พันธุ์ของแมลงศัตรูพืชและโรคพืชหลายชนิด การเพิ่มขึ้นของระดับคาร์บอนไดออกไซด์และอุณหภูมิจะเร่งเวลาในการพัฒนาและสังเคราะห์แสงของพืชให้สั้นลง ส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิตพืช ผลผลิตที่ลดลงขณะที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจะซ้ำเติมปัญหาความยากจนของครัวเรือนภาคเกษตร และครอบครัวที่ยากจนจะเผชิญปัญหาและความลำบากมากกว่ากลุ่มอื่นเนื่องจากมีข้อจำกัดในการปรับตัวและกระจายความเสี่ยงในการผลิต ผลผลิตด้านปศุสัตว์มีความผันผวนจากปัญหาโรคระบาดสัตว์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน กรณีไข้หวัดนกในปี 2547 ทำให้ต้องทำลายสัตว์ปีก สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจมากกว่า 5 พันล้านบาท และจากการสำรวจความคิดเห็นเรื่องภาวะโลกร้อน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรถึงร้อยละ 71.5 ได้รับผลกระทบด้านการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ทำให้ทรัพยากรประมงอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม สัตว์น้ำกร่อยและสัตว์น้ำทะเลมีปริมาณ ชนิด และขนาดที่ลดลง ปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มไม่รวมการเพาะเลี้ยงในช่วงระหว่างปี 2539-2549 ลดลงร้อยละ 10.8

- **ด้านสุขภาพ** การแพร่ระบาดของโรคมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น เนื่องจากอากาศร้อนทำให้พาหะของโรคเพิ่มจำนวนรวดเร็วขึ้น ที่เห็นได้อย่างชัดเจนได้แก่การเพิ่มขึ้นของยุงลายสร้างปัญหาการระบาดของโรคไข้เลือดออกและโรคชิคุนกุนยา การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่รุนแรงทำให้ผู้สูงอายุและเด็กเล็กที่มีภูมิคุ้มกันต่ำมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยมากขึ้น นอกจากนี้ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น เช่น น้ำท่วม และพายุ ยังส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพ อาทิ โรคไข้หวัด โรคทางเดินอาหาร โรคน้ำกัดเท้า และโรคฉี่หนู ทั้งนี้ จากการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคมเรื่องภาวะโลกร้อนกับสังคมไทย จำนวน 4,012 ตัวอย่าง มีผู้ระบุว่าได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนในด้านสุขภาพถึงร้อยละ 51.4

- **ด้านความมั่นคง** ภาวะโลกร้อนทำให้ภัยพิบัติเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น เช่น พายุขนาดใหญ่ น้ำท่วมฉับพลันและโคลนถล่ม สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในปี 2549 เกิดสถานการณ์น้ำท่วมรุนแรงมากที่สุดในรอบ 60 ปี มีผู้ได้รับความเดือดร้อน 4.2 ล้านคน มูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจประมาณ 3 หมื่นล้านบาท นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและความแรงของคลื่นลมยังทำให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงขึ้น ก่อให้เกิดการสูญเสียพื้นที่อยู่อาศัย ทำกิน รวมไปถึงชายหาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น หัวหิน ถูกน้ำกัดเซาะชายฝั่งเป็นระยะทางหลายร้อยเมตร ภัยแล้งที่ยาวนานทำให้ปัญหาขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่รุนแรงขึ้น เกิดการแย่งชิงน้ำระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม และการบริโภค เช่นเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออกในปี 2548 และการรุกรานของน้ำทะเลตามแหล่งน้ำต่าง ๆ ทำให้น้ำจืดเพื่อการอุปโภคบริโภคลดลง ขณะนี้น้ำเค็มในแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นไปถึงจังหวัดนนทบุรี อาจเป็นปัญหาต่อแหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปาในอนาคต

ความตระหนักของสังคมไทยต่อปัญหาโลกร้อน

การประชาสัมพันธ์และรณรงค์เรื่องโลกร้อนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารค่อนข้างทั่วถึง โดยโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มได้มากที่สุด แต่ความเข้าใจและตระหนักในปัญหายังมีระดับแตกต่างกัน รวมทั้งยังมีกิจกรรมประจำวันหลายอย่างที่ยังไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่จะช่วยลดปัญหาโลกร้อน

ความเข้าใจและทัศนคติต่อปัญหาโลกร้อน ผลการสำรวจเรื่องภาวะโลกร้อนกับสังคมไทย ของ สศช. ช่วงระหว่างวันที่ 4-11 สิงหาคม 2552 ในกลุ่มตัวอย่าง 4,012 ราย จาก 10 จังหวัดทั่วประเทศพบว่า ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนค่อนข้างดีจะเป็นกลุ่มผู้มีการศึกษาสูง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 ยังมีความเข้าใจน้อย ส่วนมากจะเป็นกลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระและพ่อบ้านแม่บ้าน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคกับการเชื่อมโยงกับการปรับพฤติกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อลดภาวะโลกร้อน และส่งผลต่อทัศนคติในการแก้ปัญหา

การใช้ชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มหรือเคยมีการปฏิบัติในหลายเรื่องที่มีส่วนช่วยลดภาวะโลกร้อน โดยเฉพาะในเรื่องที่มีความเชื่อมโยงกับการประหยัดค่าใช้จ่ายและไม่กระทบต่อความสะดวกสบายในชีวิต อาทิ ประหยัดการใช้ไฟฟ้า เพราะเป็นสิ่งใกล้ตัวและทำได้ง่าย การรณรงค์ในเรื่องเหล่านี้ได้ผลค่อนข้างได้ผลดี จึงควรกระตุ้น/ผลักดันให้ผู้ที่ทำบ้างเป็นครั้งคราวหันมาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนกิจกรรมที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจะมีการปฏิบัติน้อย เช่น การล้างเครื่องปรับอากาศอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง รวมทั้งการใช้รถสาธารณะยังมีน้อยโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ดีและใช้ชีวิตอยู่ในเมืองเนื่องจากระบบขนส่งสาธารณะยังไม่มีความสะดวกเพียงพอ

ด้านการอุปโภคบริโภค ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณภาพและราคา สำหรับในหมวดอาหารยังให้ความสำคัญกับรสชาติ ปัจจัยในด้านความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของกระบวนการผลิตและตัวสินค้ายังได้รับความสำคัญน้อย มีเพียงการเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ค่าการประหยัดไฟซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการลดค่าใช้จ่าย การให้ความสำคัญกับเรื่องบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังมีน้อย เนื่องจากความไม่สะดวกและราคาสูง นอกจากนี้ แม้จะมีการรณรงค์การใช้ถุงผ้าอย่างแพร่หลายแต่กลุ่มตัวอย่าง 1 ใน 3 ไม่ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ทั้งยังเห็นว่าการรณรงค์ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ และคนในกลุ่มนี้เกือบร้อยละ 60 ไม่มีความคิดจะปรับเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้า โดยมีเหตุผลในเรื่องของราคา ความสะดวกและคุ้นเคย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะลักษณะของสินค้าไม่เอื้ออำนวยแม้จะมีการใช้ถุงผ้าก็ยังใช้ถุงพลาสติก

ตารางที่ 11 พฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันที่มีผลกระทบต่อภาวะโลกร้อน

กิจกรรม	กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยทำ (%)	ผู้ที่จะไม่เปลี่ยนพฤติกรรมแม้รู้ว่าช่วยลดโลกร้อน (% ต่อผู้ที่ไม่เคยทำ)
การใช้พลังงาน		
- ปิดไฟทุกครั้งที่ไม่มีคนอยู่	2.4	62.9
- ใช้หลอดไฟฟ้าแบบประหยัด	11.2	53.1
- เปิดแอร์อย่างน้อยที่ 25 C	14.8	53.8
- ล้างแอร์อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	24.7	42.9
- ขับรถยนต์ทุกครั้งที่ระหว่างจอดรอ	4.7	37.4
- ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 90 กม./ชม.	17.6	48.6
- ใช้รถสาธารณะเป็นหลักในการเดินทาง	33.7	84.7
สินค้าอุปโภคบริโภค		
- ซื้อผักปลอดสารพิษแทนผักทั่วไป	40.2	84.6
- เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	22.7	65.1
- ใช้ถุงผ้าเมื่อไปซื้อสินค้า	33.7	59.5
- แยกขยะทุกครั้งก่อนทิ้ง	61.2	63.9

ที่มา : โครงการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคม เรื่อง ภาวะโลกร้อนกับสังคมไทย สศช.

ตารางที่ 12 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า (ร้อยละ)

ปัจจัย	อาหาร	เครื่องใช้ไฟฟ้า	ของใช้ส่วนตัว
ราคา	23.1	23.7	32.2
คุณภาพ	38.1	37.9	40.5
รสชาติ	35.0	-	-
ประหยัดไฟ	-	31.0	-
แฟชั่น	-	-	8.9
ตราสินค้า/การโฆษณา	3.8	7.5	3.9

ที่มา : โครงการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคม เรื่อง ภาวะโลกร้อนกับสังคมไทย สศช.

สวมก่อน อีกทั้งเกิดกระแสการสะสมถุงผ้าเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง แต่หากจะมีการคิดค่าถุงบรรจุสินค้าตามห้างสรรพสินค้า/ร้านค้า ผู้ตอบถึงร้อยละ 90 จะนำไปใส่สินค้าเอง

การแยกขยะเป็นปัญหาใหญ่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่าการแยกขยะช่วยลดภาวะโลกร้อน ทำให้มีการแยกขยะน้อย คราวเรือนร้อยละ 61 ทิ้งขยะโดยไม่มีการแยกเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจวิธีการแยกที่ถูกต้อง และเห็นเป็นเรื่องยุ่งยาก รวมทั้งยังขาดระบบรองรับการแยกขยะ เช่น จุดทิ้งและรถเก็บขยะแยกประเภท ส่วนกลุ่มที่พบว่ามีการแยกขยะก่อนทิ้งมากที่สุด คือกลุ่มพ่อบ้าน แม่บ้าน ผู้ที่เกษียณอายุ เนื่องจากมีเวลาและยังสามารถสร้างรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ

แนวทางในการลดภาวะโลกร้อนสำหรับสังคมไทย

การลดภาวะโลกร้อนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน นอกจากภาครัฐต้องมีบทบาทนำในสังคมแล้ว ครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญและต้องได้รับการกระตุ้นเตือนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายในการทำให้คนในสังคมตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมชีวิตประจำวันให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องการเลือกซื้อสินค้า การลดการใช้พลังงาน และการจัดการขยะ โดยยังจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ มาตรการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีการศึกษาน้อย ส่งเสริมให้มีการนำแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ สร้างค่านิยมการดำเนินชีวิตที่ประหยัดและสมเหตุผล พึ่งพาธรรมชาติ และมีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มีราคาใกล้เคียงกับสินค้าทั่วไปและหาซื้อได้สะดวก เช่น ผักปลอดสารพิษ และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ในส่วนของการรณรงค์ลดการใช้พลังงานซึ่งค่อนข้างได้ผลควรมีมาตรการกระตุ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับพฤติกรรมในกลุ่มคนที่ยังไม่ตระหนักและเพิ่มความเข้มข้นในกลุ่มที่ทำอยู่แล้วให้เกิดเป็นนิสัย และเพิ่มมาตรการจูงใจในส่วนที่ยังมีผู้ปฏิบัติ น้อย เช่น ลดค่าใช้จ่ายการล้างแอร์ ควรมีการทบทวนการรณรงค์ให้ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกซึ่งได้ผลน้อย อาจทดลองปรับเปลี่ยนวิธีการโดยเพิ่มแรงจูงใจด้านราคา เช่น มีส่วนลดพิเศษสำหรับลูกค้าที่ไม่รับถุง หรือร้านค้างดบริการถุงใส่สินค้าแต่มีจำหน่ายสำหรับผู้ต้องการใช้ เป็นวิธีหนึ่งในการลดการใช้ถุงพลาสติกและให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่ และเพื่อความเป็นธรรมควรปรับลดราคาสินค้าเนื่องจากไม่ต้องรวมต้นทุนค่าถุง จะทำให้ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการจัดการขยะทั้งให้ความรู้ จัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อกระตุ้นให้ครัวเรือนเห็นความสำคัญและมีการแยกขยะที่ถูกต้อง และมีการสร้างระบบจัดเก็บที่เอื้ออำนวยต่อการแยกและทิ้งขยะ

สำหรับผู้ประกอบธุรกิจ นอกจากให้การสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ลดโลกร้อนแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าการเน้นที่ต้นทุนต่ำเพียงอย่างเดียว รวมทั้งออกแบบหีบห่อสินค้าที่สะดวกในการถือโดยไม่จำเป็นต้องใส่ถุง ทั้งนี้ นโยบายภาครัฐต้องมีความชัดเจนในเรื่องการปรับโครงสร้างการผลิตทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการสู่เศรษฐกิจสีเขียว โดยส่งเสริมกระบวนการผลิตที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ลดก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพระบบขนส่ง โลจิสติกส์ และการใช้พลังงาน ซึ่งจะได้ประโยชน์ทั้งในด้านการลดต้นทุนการผลิตและรักษาสีสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน เนื่องจากรัฐเป็นผู้บริโภครายใหญ่ แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ของภาครัฐต้องคำนึงถึงการลดภาวะโลกร้อนด้วยเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่สาธารณะ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนแผนงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง

ตารางที่ 13 ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการรณรงค์ได้ผลในทางปฏิบัติ

เรื่อง	ร้อยละ
การรณรงค์เพื่อประหยัดพลังงาน	78.9
การรณรงค์การแยกขยะก่อนทิ้ง	55.2
การรณรงค์ปลูกป่า	77.5
การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน	60.4
การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก	64.5

ที่มา : โครงการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติทางสังคม เรื่อง ภาวะโลกร้อนกับสังคมไทย สศช.